

جمهوری اسلامی افغانستان
اداره مستقل ارگان های محلی
معینیت شاروالیها
ریاست عمومی حکومتداری شهری

رهنمود آموزشی حکومتداری خوب

سال ۱۳۹۶

پیشگفتار

شاروالی ها برای اداره امور شهری و تامین نیازمندی های عمومی ساکنان شهر ها در افغانستان ایجاد می شوند و جهت تحقق این مأموریت باید خدمات شهری را عرضه کنند و انکشاف زیربنایی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیط زیستی را رقم بزنند.

نیل به شهر خوب (مرفه، پایدار، مصون، همه شمول و قابل زنده گی) مستلزم تلاش های همگانی می باشد. هر ضلع مثلث شهری (شهر، شاروالی و شهروند) باید فعال باشد و فعالیت های سایر اضلاع را تکمیل کند. جای مسرت است که طی سالیان گذشته مردم نیز از رهگذر شورا های انکشافی محل و گذر بعلاوه شورای مشورتی شاروالی در پروسه حکومتمداری و انکشاف شهری دخیل شده اند و نتایج خوب را به ارمغان آورده اند.

مشارکت شهروندان در پروسه حکومتمداری و انکشاف در واقع ما را بسوی تحقق اصول و ارزش های حکومتمداری خوب می کشاند ولی مشارکت خوب نیز پیش شرط دارد که همانا ظرفیت می باشد.

با توجه به نیاز ظرفیتی شورا ها، این رهنمود تهیه شده تا باشد موثریت، کارایی و پاسخگویی برنامه های شهری تامین و افزایش یابد.

این رهنمود آموزشی با الهام از تجارب موفق شورا های صدرالذکر در شهر های مختلف افغانستان تهیه و تدوین شده است و در این راستا حمایت تکنیکی برنامه شهری اعمار صلح افغانستان AUPP - اداره اسکان بشر ملل متحد (UN-HABITAT) و حمایت مالی کشور شاهی هالند و اداره انکشاف و همکاری سویس ستودنی و قابل قدر است.

با در نظر داشت مفیدیت این رهنمود، بر شاروالی هاست تا در زمینه تطبیق این رهنمود با شورا های تحت پوشش خویش همکاری های تکنیکی مقتضی را مرعی دارند.

با احترام

معینیت شاروالی ها

اداره مستقل ارگان های محلی

مقدمه

امروزه حکومتمداری و انکشاف شهروند محور از اولویت های حکومت وحدت ملی افغانستان چون بدون مشارکت فعال شهروند نمی توان جامعه را بسوی امنیت، صلح، رفاه، ترقی، مصونیت و پایداری کشاند. مشارکت شهروندان در واقع دارای مزایای متعدد است:

- ایجاد و تقویت مالکیت شهروندان در برنامه های محلی
- جلب حمایت مادی و معنوی شهروندان از برنامه های محلی
- تسریع پروسه های انکشاف و کاهش هزینه پروژه ها
- ایجاد میکانیزم خوب مردمی برای حفظ و مراقبت از دست آورد های زیربنایی
- تقویت مشروعیت نظام از رهگذر افزایش رضایت شهروندان

با توجه به پالیسی های حکومت وحدت ملی، برنامه های ملی دارای اولویت و پلان استراتژیک معینیت شاروالی ها اداره مستقل ارگان های محلی، معینیت شاروالی ها در تشریک مساعی با شاروالی های ولایتی و برنامه های حمایتی اقدام به ایجاد شورا های انکشافی محل و گذر نمود تا باشد بسیج خوب مردمی صورت گیرد و نتایج فوق تولید شود.

واضح است که آموزش کلید موفقیت محسوب می گردد و بایستی روی آن سرمایه گذاری شود. ازینرو، ناگفته پیداست که ترویج و تعمیم حکومتمداری خوب نیز نیازمند ظرفیت پروری در بخش های مختلف می باشد.

در این رهنمود آموزشی روی کلیات حکومتمداری خوب بحث شده است و مربی را کمک می کند تا در زمینه حکومتمداری برای شورا ها و شهرداری آموزش مقتضی را راه اندازی نماید.

مبنی:

این رهنمود در روشنایی مواد آتی ترتیب شده است:

- حقوق اساسی و نهاد های سیاسی، نوشته داکتر ابوالفضل قاضی
- مقاله آشنایی با مفهوم دولت مدرن در اندیشه هگل- سید حسین امامی
- کتاب نظریه های دولت، اندرو وینسنت: ترجمه - حسین بشریه
- www.gdrcorgiu-gov/g-attributes.Html.fromsource:undp1997
- منشور سازمان ملل متحد
- اعلامیه جهانی ملل متحد

اهداف:

این رهنمود آموزشی جهت تحقق اهداف آتی تهیه و ترتیب شده است:

- ✓ رهنمایی آموزگاران در زمینه ارتقای ظرفیت شورا های انکشافی محل/گذر و شهرداری در پیوند به امور حکومتداری خوب پروژه های انکشافی محلی
- ✓ رهنمایی تلاش های خود آموزی شورا های انکشافی محل/گذر و شهرداری در پیوند به امور حکومتداری خوب پروژه های انکشافی محلی
- ✓ تعمیم دانش مربوط به حکومتداری خوب شورا ها و شهرداری در راستای تطبیق پروژه های انکشافی محلی

کاربران:

- شوراهای انکشافی محل و گذر
- آموزگاران برنامه های حمایتی
- شاروالی های مراکز ولایات و ولسوالی ها

ساحه تطبیق:

این رهنمود آموزشی برای ارتقای ظرفیت شورا های انکشافی محل و گذر در محدوده شاروالی ها قابل استفاده می باشد.

فهرست مندرجات

فصل اول:-

معرفی ورکشاپ و عقد قرارداد آموزشی:- 14-13

فصل دوم:-

مفهوم دولت و تشکیلات آن:- 15-19

فصل سوم:-

مفهوم حکومت و حکومتداری:- 20-26

فصل چهارم:-

حکومتداری خوب و خصوصیات آن:- 32-27

آجندای ورکشاپ آموزشی حکومتداری خوب

تاریخ: -----/-----/-----

محل: -----

شماره	موضوع	شخص مسؤول	زمان	ملاحظات
روز اول				
1	آغاز پروگرام با تلاوت قرآنکریم	یک تن از اشتراک کننده گان	5 دقیقه	
2	معرفی ورکشاپ و عقد قرار داد	آموزگار و اشتراک کننده گان	20 دقیقه	
3	ارزیابی اشتراک کننده گان ورکشاپ آموزشی حکومتداری خوب قبل از برگزاری برنامه	آموزگار و اشتراک کننده گان	15 دقیقه	
4	مفهوم و تعریف دولت، عناصر تشکیل دهنده دولت	آموزگار و اشتراک کننده گان	60 دقیقه	
5	وقفه چای	آموزگار و اشتراک کننده گان	20 دقیقه	
6	ادامه ... نظریه های دولت	آموزگار و اشتراک کننده گان	60 دقیقه	
7	مفهوم و تعریف حکومت، ارکان تشکیلات حکومت	آموزگار و اشتراک کننده گان	40 دقیقه	

شماره	موضوع	شخص مسؤل	زمان	ملاحظات
روز دوم				
1	آغاز پروگرام با تلاوت قرآنکریم	یک تن از اشتراک کننده گان	5 دقیقه	
2	مرور به درس های روز گذشته	تمام اشتراک کننده گان	30 دقیقه	
3	ضرورت لزوم حکومت در جامعه	آموزگار و اشتراک کننده گان	20 دقیقه	
4	سیاست های حکومتی	آموزگار و اشتراک کننده گان	60 دقیقه	
5	وقفه چای	تمام اشتراک کننده گان	20 دقیقه	
6	شیوه های حاکمیت	آموزگار و اشتراک کننده گان	40 دقیقه	
7	حکومتداری خوب و خصوصیات آن	آموزگار و اشتراک کننده گان	90 دقیقه	
8	ارزیابی اشتراک کننده گان ورکشاپ آموزشی حکومتداری خوب بعد از برگزاری برنامه	آموزگار و اشتراک کننده گان	15 دقیقه	

پلان درسی رهنمود آموزشی حکومتمداری خوب

زمان مورد نیاز برای این ورکشاپ: 2 روز

اهداف: رهنمود آموزشی حکومتمداری خوب کمک مینماید تا اشتراک کننده گان موضوعات مهم و اساسی را در مورد حکومتمداری خوب بدانند و با استفاده از آن سیستم حکومتمداری خوب را در اداره و نهاد خویش عملی نمایند، تا بتوانند عرضه بهتر خدمات به مردم صورت بگیرد و اعتماد بین حکومت محلی، و مردم تقویت گردد.

اشتراک کننده گان: (شورا های انکشافی، کارمندان شاروالی)

شماره	موضوع / فعالیت	زمان	فعالیت های فرعی	شیوه	شخص مسئول	مواد
1	معرفی ورکشاپ و عقد قرارداد آموزشی	30 دقیقه	• تلاوت قرآن کریم • خوش آمدید به اشتراک کننده گان توسط آموزگار • معرفی خود و اشتراک کننده گان • ارزیابی ابتدایی ورکشاپ • ترتیب قرارداد آموزشی با استفاده از بحث کوتاه در مورد قرارداد آموزشی	- تلاوت قرآن کریم - خوش آمدید - معرفی خودی توسط آموزگار و اشتراک کننده گان - خانه پری فورم ارزیابی سوال و جواب، مباحثه	آموزگار، قاری صاحب، تمام اشتراک کننده گان	رهنمود آموزشی آجندای ورکشاپ فلپ چارت و مارکر، فورم ارزیابی

2	ارزیابی اشتراک کننده گان ورکشاپ آموزشی حکومتداری خوب قبل از برگزاری برنامه	15 دقیقه	• توزیع فورم ارزیابی اشتراک کننده گان ورکشاپ آموزشی حکومتداری خوب قبل از برگزاری برنامه	- شیوه تشریح	آموزگار اشتراک کننده گان	رهنمود آموزشی فلپ چارت و مارکر
3	مفهوم دولت و تشکیلات دولت	120 دقیقه	• جمع آوری نظریات اشتراک کننده گان در مورد دولت، عناصر تشکیل دولت، شیوه دولت داری، و یادداشت آن روی فلپ چارت • مفهوم دولت، عناصر تشکیل دهنده دولت، شیوه های دولت داری را تشریح نمایید • نظریه های دولت را با استفاده از مثال ها تشریح نموده و همچنان کوشش نمایید تا مثال ها از زبان اشتراک کننده گان نیز داشته باشید • چارت دولت خوب را روی فلپ چارت ترسیم نمایید • نظریات اشتراک کننده گان را با مواد رهنمود مقایسه نمایید و تفاوت ها را روی فلپ چارت جداگانه لست نمایید	- شیوه سوال و جواب مباحثه و یادداشت گیری - لکچر، تشریح، مباحثه و یادداشت - سوال و جواب، ارایه مثال ها - شیوه نشان دادن چارت و تشریح - شیوه بحث، مقایسه معلومات، یادداشت معلومات و نظریات اشتراک کننده گان	آموزگار اشتراک کننده گان	رهنمود آموزشی فلپ چارت مارکر به رنگ های مختلف

4	مفهوم حکومت و حکومتداری	120 دقیقه	• جمع آوری نظریات اشتراک کننده گان • راجع به حکومت داری • تشریح کلمه های حکومت، ارکان • تشکیلاتی حکومت، لزوم موجودیت • حکومت در یک جامعه، سیاست های • حکومتی • تشریح شیوه های حاکمیت • مقایسه نظریات با رهنمود و لست • تفاوت ها	- شیوه سوال و جواب، نظرخواهی و مباحثه - شیوه لکچر، تشریح، مباحثه، • ارایه مثال ها و یادداشت نظریات • اشتراک کننده گان - شیوه نظرخواهی و لکچر - شیوه نظرخواهی، سوال و جواب و یادداشت	آموزگار اشتراک کننده گان	رهنمود آموزشی فلپ چارت مارکر به رنگ های مختلف
---	----------------------------	--------------	---	--	-----------------------------	--

5	حکومتداری خوب و خصوصیات آن	150 دقیقه	• تصویر های که در رهنمود موجود است به اشتراک کننده گان نشان داده شود و نظریات آنها را روی فلپ چارت یادداشت نمایید • موضوعات حکومتداری خوب، و خصوصیات آنها را تشریح نمایید • تفاوت حکومتداری خوب و بد را نشانی نمایید الف - میتود های که بتواند حکومتداری خوب را در اداره شما تطبیق نماید دریافت نمایید ب- هر گروپ کاری نتایج کار گروپی خویش را بیان بدارد	- شیوه طوفان مغزی، سوال و جواب، مباحثه و تشریح - لکچر، تشریح، مباحثه، ارایه مثال ها - شیوه کارگروپی	آموزگار و اشتراک کننده گان	رهنمود آموزشی، فلپ چارت، مارکر به رنگ های مختلف
6	ارزیابی اشتراک کننده گان ورکشاپ آموزشی حکومتداری خوب قبل از برگزاری برنامه	15 دقیقه	• توزیع فورم ارزیابی اشتراک کننده گان ورکشاپ آموزشی حکومتداری خوب قبل از برگزاری برنامه	- شیوه تشریح	آموزگار اشتراک کننده گان	رهنمود آموزشی فلپ چارت و مارکر

ارزیابی اشتراک کننده گان ورکشاپ آموزشی حکومتداری خوب قبل از برگزاری برنامه

یادداشت آموزگار:

1. آموزگار به اشتراک کننده گان توضیح بدهد که قبل از هر برنامه ارزیابی اشتراک کننده گان جهت سنجش یادگیری آنها و موفقیت آموزگار لازم است.
2. آموزگار اشتراک کننده گان را آماده ارزیابی سازد.
3. آموزگار زمان مشخص برای ارایه پاسخ ها و خانه پری فورم را اعلان نماید.
4. آموزگار فورم ذیل را به اشتراک کننده گان توزیع کند.
5. آموزگار از پروسه نظارت دقیق نماید تا اشتراک کننده گان باهم صحبت نکنند و هرکس مطابق معلومات خود پاسخ بدهد.

ارزیابی اشتراک کننده گان ورکشاپ آموزشی حکومت داری خوب قبل از برگزاری برنامه

لطفاً فورمه ذیل را به دقت خانه پری نموده و نظریات خویش را ارایه بدارید.

بخش اول:

سوالات ذیل را به شکل تشریحی جواب دهید.

سوال اول:

آیا قبلاً در ورکشاپ تحت عنوان حکومتداری خوب اشتراک نموده اید؟ اگر بلی، چی وقت در کجا و توسط کی دایر شده بود؟

جواب:

سوال دوم:

در مورد دولت، تشکیلات دولت، نظریه دولت چی میدانید بیان نمایید؟

جواب:

سوال سوم:

در مورد حکومت، حکومتداری خوب، سیاست های حکومتی چی میدانید؟

جواب:

بخش دوم:

لطف نموده سوالات ذیل در جدول را به اساس معلومات ذیل علامت (✓) گذاری نمایید.

(5= آگاهی بسیار بلند، 4= آگاهی خوب، 3= آگاهی کم، 2= من در باره این موضوعات آگاهی داشتم، 1= من در باره این موضوعات هیچ نمیدانم)

شماره	شاخص ها	1	2	3	4	5
1	در مورد معینیت شاروالیها/ اداره مستقل ارگانهای محلی آگاهی دارم					
2	در مورد دولت و ارکان دولت آگاهی دارم					
3	درمورد حکومت و حکومتداری آگاهی دارم					
4	در مورد حکومتداری خوب و عناصر آن معلومات دارم					

فصل اول

معرفی ورکشاپ و عقد قرارداد آموزشی

اهداف آموزش:

در پایان این بخش اشتراک کنندگان قادر خواهند شد تا:

- با هم معرفی شده و یکدیگر را بشناسند.
- قرارداد آموزشی (روش با آموزگار) را که در حقیقت تشریح کننده اساسات این ورکشاپ آموزشی می باشد، درک نمایند.
- مذاکره مجدد در یک پروسه مشورتی روی معیارها و قوانینی که پیشبرد کار آموزشی این ورکشاپ را به شکل مؤثر رهنمایی میکند.
- ارزیابی قبل از آموزش
- تشریح اجندای ورکشاپ

لکچر، بحث، معلومات، سوال و جواب، خانه پری فورم ارزیابی قبل از آموزش "رهنمایی های پلان درسی را در نظر بگیرد"

شیوه:

فعالیت اول:

آموزگار ورکشاپ را با تلاوت چند آیات از قرآن کریم آغاز مینماید. متعاقباً خود را به اشتراک کننده گان معرفی نموده، عناوین و موضوعات ورکشاپ را مختصراً مورد بحث قرار میدهد. بعد از معرفی کوتاه برنامه، اشتراک کننده گان خود را معرفی مینمایند.

فعالیت دوم:

عقد قرارداد و ترتیب قوانین برای ورکشاپ:

با استفاده از میتود سوال و جواب آموزگار میتواند اشتراک کننده گان بپرسد تا چای اصول و مقررات در جریان ورکشاپ رعایت گردد و همه به آن مسؤل باشند. آموزگار میتواند نظریات اشتراک کننده گان را روی فلپ چارت یادداشت نموده و آن را تا ختم ورکشاپ در یک جای مناسب که برای همه قابل دید باشد به نمایش بگذارد.

کوشش شود تا مقررات از زبان اشتراک کننده گان شنیده شود ولی موضوعات ذیل نیز میتواند قابل ذکر باشد.

۱. رعایت وقت: هر شخص میتواند در وقت معینه که از طرف اشتراک کننده گان و آموزگار تعیین میشود، حاضر گردد.

۲. احترام به نظریات همدیگر: تذکر گردد که در جریان ورکشاپ هر نظر راجع به موضوع محترم دانسته میشود و باید احترام گردد و به آن گوش داده شود.

۳. خاموش نمودن مبالغ همراه: شاید بعضی اوقات ضرورت باشد که از مبالغ استفاده گردد ولی کوشش شود تا بدون مزاحمت به دیگران به بیرون رفته و مبالغ خویش را جواب دهند.

۴. بحث خارج از موضوع: هیچ کس نباید خارج از موضوع درسی بحث نماید تا از ضیاع وقت جلوگیری بعمل آید.

۵. پابندی و احترام به اصول ذکر شده: این اصول به اساس نظریات اشتراک کننده گان ساخته شده پس مطابق به اصل شماره ۲ هر شخص مکلف است تا در جریان ورکشاپ این اصول را مراعات نمایند.

فصل دوم

مفهوم دولت و تشکیلات دولت

اهداف آموزش:

در پایان این درس اشتراک کننده گان قادر خواهند بود تا:

- مفهوم و تعریف دولت را بدانند
- عناصر تشکیل دهنده دولت را بدانند
- نظریه های دولت را بدانند
- عناصر دولت داری خوب را بدانند

لکچر، سوال و جواب، تشریح، بحث آزاد بر مبنی تجارب.

شیوه:

فعالیت اول:

در ابتدا آموزگار نظریات اشتراک کننده گان را راجع به موضوعات ذیل جمع آوری نموده و آنرا روی فلپ چارت یادداشت مینماید.

- راجع به دولت چی میدانید؟
- به نظر شما عناصر تشکیل دهنده دولت چی میباشند؟
- با چند شیوه دولت داری آشنایی دارید؟

فعالیت دوم:

بعد از جمع آوری نظریات اشتراک کننده گان آموزگار موارد ذیل را به شکل تشریحی با آنها شریک میسازد و همچنان نظر هر شخص را در جریان لکچر یادداشت مینماید.

مفهوم دولت:

در گفتگوهای عمومی مفهوم دولت را در معانی گوناگون به کار میبرند، بسیاری از نویسندگان مفاهیم (دولت) و (حکومت) را به یک معنی استعمال میکنند. اما در بعضی از تعاریف، دولت مترادف با حکومت و در برخی تعاریف صفت مشخص کننده و یکی از عناصر آن بیان شده است.

مفهوم دولت در علم سیاست و روابط بین الملل دارای معنی فراتر از آن میباشد. دولت بزرگترین سازمان گروه انسانی است، که قدرت سیاسی در آن به جریان می افتد و عالی ترین تجلی قدرت نیز نام گرفته شده است. این اصطلاح در نزد علمای علم سیاست این گونه تعریف شده است:

دولت عبارت از تعداد مردم است که در سرزمین مشخص به طور دائم اسکان دارند و دارای حکومتی هستند که به وضع و اجرای قانون اقدام میکند، و از حاکمیتی برخوردارند که به صورت روح حاکم و قدرت عالی آنها را از تعرضات داخلی و خارجی مصون میدارد.

تعریف دولت:

1- تعریف حقوقی: دولت واحدی است که ویژگی های جمعیت، حکومت، سرزمین و حاکمیت را داشته باشد.

2- تعریف فلسفی: دولت دارای یک هدف اصلی است. در این تعریف با مفاهیمی چون ویژگی های ضروری و بسنده دولت، کمال مطلوب، دولت خوب یا دولت کامل روبه رو هستیم پس از لحاظ فلسفی برای تعریف دولت سه مکتب فکری وجود دارد:

- دولت برای ایجاد هماهنگی میان اجزای گوناگون و ضروری جامعه به وجود آمده است.
- دولت در نتیجه قرارداد اجتماع به وجود آمده است.
- دولت در نتیجه مبارزه میان نیروهای متضاد اجتماعی پدیدار شده است.

3- **تعریف سیاسی:** دولت بر پایه کمال مطلوب فیلسوفان قرار ندارد بلکه بر واقعیت‌های استوار است که در گذشته، اکنون و آینده وجود دارند. در این تعریف گفته میشود که جامعه از صورت بندی‌های بسیار ساده آن تا گونه‌های بسیار پیچیده اش بر پایه تغییرات نظام، تولید و رشد یافته است.

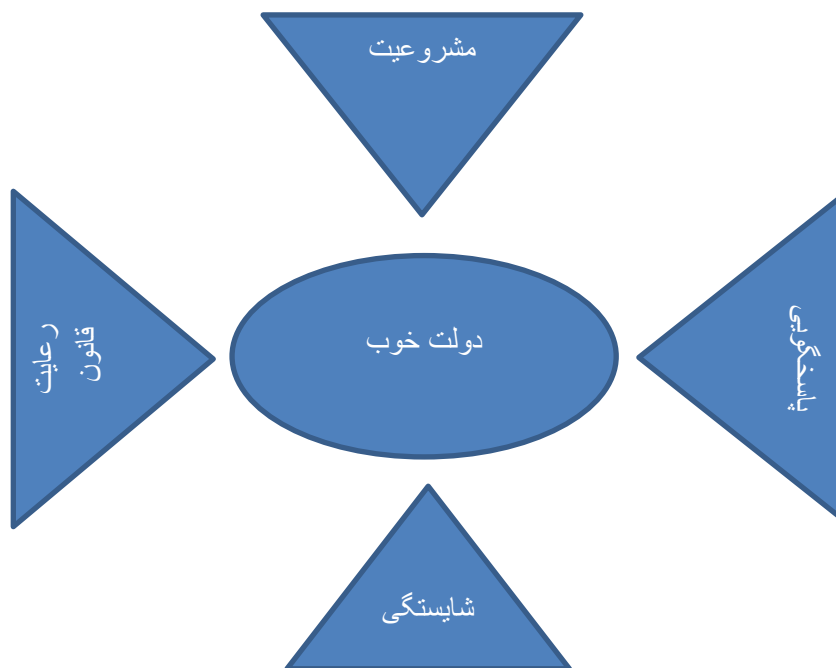
عناصر تشکیل دهنده دولت:

با استفاده از معلومات و تعاریف فوق آشکار میگردد که چند عنصر وجود دارد تا دولت بوجود بیاید، عناصر تشکیل دهنده دولت یک کل (مجموعه) تجزیه ناپذیر است و کاستی در هر یک از عناصر ذیل ذکر شده که موقعیت یک دولت را به عنوان یک واحد سیاسی خدشه دار میکند و آن عناصر قرار ذیل است.

- 1- **مردم:** (تعداد نفوس یا مردم برای تشکیل دولت مشخص نیست یعنی نقطه اضغری واعظمی ندارد اما برای رسیدن به اهداف و تعیین عرصه منافع ملی نقش بسیار مهمی را بازی میکند).
- 2- **سرزمین:** (همانند مردم مساحت سرزمین از لحاظ حقوقی شرط تشکیل دولت به حساب نمی آید اما در صحنه سیاست و روابط بین الملل و همچنان در حوزه مطالعه قدرت دولت‌ها از اهمیت خاص برخوردار است).
- 3- **حکومت:** (شکل حکومت و کارکرد آن تأثیری در ماهیت حقوقی و تاسیس یک دولت ندارد اما در قسمت سیاست خارجی و روابط بین المللی از اهمیت خاص برخوردار است).
- 4- **حاکمیت:** (این عنصر دولت را اغلب به معنای قدرت مافوق یا قدرت عالی به کار برده اند و گاهی آنرا با قدرت حکومت در آمیخته، بصورت قدرت مطلق و غیر مشروط تعبیر کرده اند و معنی آنرا میتوان آزادی یا استقلال یاد کرد).

دولت خوب:

شکل ذیل نشان دهنده عناصر یک دولت خوب است:

نظریه های دولت:

در ذیل به مهمترین نظریات موجود در مورد دولت می پردازیم. هر یک از این نظریه ها تعبیری از ماهیت دولت به عنوان مظهر قدرت عمومی به دست میدهد.

1. **نظریه دولت مطلقه:** دولت مطلقه حکومت بی قید، بی بند، ضرور تا سرکوب گر و ناقص اصول و حقوقی که مبنای اقتدار آن به شمار میرفت، نبود. هواداران دولت مطلقه استدلال میکردند که پارلمان و مرجع دیگر حق تصویب قانون یا نظارت بر پادشاهان را ندارد. بطور خلاصه حاکمیت محور اصلی نظریه دولت مطلقه بوده است. این دولت در قرن شانزدهم رواج داشت.

2. **نظریه دولت مشروطه:** نظریه دولت مشروطه محصول قرن هجدهم است، ویژگی اصلی این نظریه در درجه اول محدودیت قدرت است یا متنوع ساختن و در نتیجه محدود کردن قدرت و اقتدار است. تاکید نظریه دولت مشروطه بر دولت نه بلکه بر اهمیت قواعدی است که بر فعالیت قانون گذاری روزمره حکام دولت مشروطه ناظر هستند.
3. **نظریه اخلاقی دولت:** از نظر تاریخی این دیدگاه در متن فلسفه ایدئالیستی آلمان درست پس از دوران انقلاب فرانسه پدیدار شد و پس از آن نیز تاثیر عمده بر کل سنت فکری اروپا باقی گذاشت.
4. **نظریه طبقاتی دولت:** این نظریه متداول ترین تفسیر مدرن درباره دولت است که در نوشته های علوم اجتماعی معاصر نفوذ گسترده یافته است. این نظریه، نظریه Marks و Engels و سنت فکری برخاسته از آثار ایشان است. مفهوم اساسی طبقه، مبنای اصلی تعبیر مختلف مارکسیستی درباره ی دولت است. دولت به عنوان مظهر یا تراکم روابط طبقاتی تلقی میشود. از دیدگاه مارکسیستی یک طبقه ی خاص کل دستگاه دولت را به نفع علائق و منافع خود اداره می کند. البته باید اشاره کرد که مفهوم طبقه حتی در آثار مارکس و انگلس تا اندازه ی مبهم است.
5. **نظریه کثرت گرایان درباره دولت:** کثرت گرایی سیاسی نظریه ی است که زنده گی اجتماعی را بر حسب گروه ها مطالعه می کند. از این دیدگاه گروه های اجتماعی (مانند اتحادیه ها، گروه های مذهبی، انجمن ها و غیره) مقوله اولیه اند، بنابراین مخلوق اقتدار مرکزی و یا حتی وابسته به آن نیز تلقی نمیشوند. در این جامعه حکومت مرکزی قدرت حاکمه مسلط و یا قدرت برتر در بین قدرت های موجود محسوب نمیشود بلکه وظیفه اساسی اش گفتگو با گروه های گوناگون است.

فصل سوم

مفهوم حکومت، حکومتداری

اهداف آموزش:

در پایان این درس اشتراک کننده گان قادر خواهند شد تا:-

- حکومت را تعریف نموده و مفهوم آنرا درک کنند
- ارکان تشکیلاتی حکومت را بدانند
- ضرورت و لزوم موجودیت حکومت در جامعه را بدانند

لکچر، بحث و گفتگو، تشریح، مقایسه نظریات

شیوه:

فعالیت اول:

در ابتدا آموزگار بین اشتراک کننده گان زمینه بحث و گفتگو را مساعد میسازد تا روی موضوعات ذیل بحث نموده و استدلال آنها را نظر به هر موضوع روی فلپ چارت یادداشت نماید.

- نظر خویش را در مورد کلمه حکومت بیان نمایید؟
- به نظر شما حکومتداری در کدام وقت آغاز شده است؟
- چی ضرورت به حکومت است و چطور حکومت میتواند که ضروریات مردم را درک و به آن رسیده گی نماید؟

فعالیت دوم:

بعد از بحث آموزگار و اشتراک کننده گان نتیجه بحث را مختصراً تشریح مینماید و همچنان موارد ذیل را با اشتراک کننده گان شریک مینماید.

مفهوم کلمه حکومت:

واژه حکومت جدید نبوده بلکه مانند تمدن بشر کهنه است. به طور ساده مرحله تصمیم گیری و مرحله که بواسطه آن تصمیم عملی میگردد و یک تحلیل از واژه حکومت به شمول فعالان رسمی و غیر رسمی آن میباشد. در فرهنگ سیاسی روی کلمه حکومت موضوعات زیادی به نشر رسیده که حکومت را تشکیلات سیاسی، اداری و چگونگی روش اداره کردن یک کشور یا واحد سیاسی بیان داشته است. بناً تعریف های مختلفی از واژه حکومت در کتابهای علوم سیاسی ارایه شده که در ذیل ذکر گردیده است.

تعریف حکومت:

ارگان رسمی که بر رفتارهای اجتماعی افراد جامعه نظارت داشته و سعی میکند که به رفتارهای اجتماعی مردم جهت ببخشد، اگر مردم از راه مسالمت آمیز جهت دهی را پذیرا شدند خوب، وگرنه حکومت با توسل به قوه قهریه اهداف اش را دنبال میکند. یعنی کسانی از مقررات وضع شده برای رسیدن به هدف مورد نظر حکومت لازم است تخلف کند که با کمک دستگاه های انتظامی مجبور به پذیرفتن مقررات میشوند. این تعریف شامل حکومت های مشروع و نامشروع می شود.

ارکان تشکیلاتی حکومت:

ازینکه حکومت یک ارگان رسمی است که تصامیم را اتخاذ مینماید، رفتار جامعه را جهت میدهد و تصامیم را عملی میسازد. به این اساس نیاز به ارکان دارد و بدون آن قادر به ادامه حیات نیست.

1. رکن تقنینی (قانون گذاری):

حکومت نخست باید قوانین را داشته باشد که مشکلات جامعه را حل کند و روابط مردم با یکدیگر در پرتو آن روشن گردد و چرخ های اجتماع را در مسیر ترقی به گردش درآورد.

مبدای قوانین گاهی قرآن و حدیث بوده و زمانی اراده یی یک فرد بر اطرافیان اوست. جوامعی که بر اساس قوانین الهی اداره می شود و قوانین آنها فقط از مبدأ قرآن و سنت سرچشمه می گیرد، نیز به قوه یی مقننه احتیاج دارند تا قوانین کلی الهی را بر نیازهای روزمره آنها تطبیق کند و در مسایل جزئی و نیازهای هر زمان که با گذشت زمان در تغییر و تبدیل است بر مسایل مورد ابتلا تطبیق دهد.

2. رکن اجرایی:

بعد از روشن شدن متون قوانین و قرار گرفتن آنها در آستانه عمل، باید اجرای آن به دست گروهی سپرده شود که آن را در سطح جامعه پیاده کنند. این همان چیزی است که در دنیای امروزی (قوه ی مجریه) نامیده می شود.

3. رکن قضایی :

در زنده گی اجتماعی ممکن است درگیری هایی بین مردم یا میان بخشهای حکومت و یا حکومت و مردم در جهات مختلف مسایل حقوقی واقع شود، قوه یی که عهده دار تشخیص ظالم از مظلوم و صاحب حق از مدعی فاقد حق می باشد (قوه قضایه) نامیده می شود. و شکی نیست که بعد از صدور حکم از ناحیه این قوه باز برای اجرای آن نیاز به قوه یی مجریه است که باید این احکام را به طور دقیق پیاده کند.

ضرورت و لزوم حکومت در جامعه:

داشتن حکومت برای بشر یک امر ضروری عقلی است زیرا اجتماع بدون حکومت موجب هرج و مرج میشود و این حکومت است که تنظیم کننده امور فرد و اجتماع، اجرا کننده حدود و حقوق، تأمین کننده عزت و استقلال جامعه اسلامی و یا توسعه و تکامل علوم و فنون بشری است.

در تمام جوامع بشری تا آنجا که تاریخ نشان می دهد، نوعی حکومت وجود داشته است مانند حکومت قبیله‌ای، شاهی و نیز حکومت های از نوع آنچه در دنیای امروز وجود دارد. این بدان معنی است که بشر در هر مرحله از علم، دانش و فرهنگ که باشد ضرورت وجود حکومت را درک می کند و می داند که زندگی اجتماعی بدون وجود نظم و قانون حاکمیت حتی یک روز هم امکان پذیر نیست.

موضوع ضرورت حکومت در روایات اسلامی نیز بازتاب گسترده دارد.

به عنوان نمونه، حضرت علی (کرم الله وجهه) در جواب خوارج که حکومت و داوری را فقط برای خدا می دانستند بیان مطالبی فرمود، (مردم به هر حال نیازمند به امیر و زمامدار هستند، خواه نیکوکار باشد یا بدکار تا مؤمنان در سایه حکومتش به کار خویش مشغول باشند تا به وسیله او اموال بیت المال گردآوری شود و به کمک او با دشمنان مبارزه کنند، جاده ها امن گردد و حق ضعیفان از زورمندان گرفته شود، مردم نیکوکار در رفاه و از دست بدکاران در امان باشند).

دلایل زیاد از جمله این که وقتی برای مردم حدودی تعیین شود و دستور یابند که از آن حدود تجاوز نکنند، چون باعث فساد آنها می شود این کار سامان نمیگیرد مگر بوسیله حاکم امین در رأس آنها که ایشان را از تعدی و داخل شدن در امور ممنوعه بازدارد. اگر این موضوع نباشد کسی لذت و منافع خود را به خاطر فساد دیگران ترک نمی کند، لذا سرپرستی بر آنها قرار داده شده که آنان را از فساد منع و حدود و احکام الهی را در میان آنها برپا دارد.

سیاست های حکومتی:

علمای علوم اجتماعی و سیاست نظام سیاسی حکومت ها را به سه دسته ذیل تقسیم نموده که ذیلاً تشریح میگردد.

1- حکومت های لیبرال دموکراسی:

دموکراسی آزاد یا لیبرال که همچنین به عنوان دموکراسی قانون اساسی شناخته شده، عبارت از یک شکل متداول از دموکراسی کارگذار بر اساس اصول دموکراسی لیبرال، انتخابات آزاد و منصفانه و روند سیاسی رقابتی باشد.

دموکراسی آزاد ممکن است در اشکال مختلف قانون اساسی باشد، شاید یک جمهوری مبتنی بر قانون اساسی باشد. مانند ایالات متحده آمریکا، هند، آلمان و یا برازیل، یا شاهی مشروطه (پادشاهی پارلمانی) باشد. مانند انگلستان، ژاپن، کانادا یا اسپانیا.

دموکراسی های لیبرال معمولاً دارای حق رای همگانی، اعطای حق رای به تمام شهروندان بالغ بدون در نظر گرفتن نژاد، جنسیت یا مالکیت اموال باشد. تصمیماتی که از طریق انتخابات به دست می آید توسط همه شهروندان اتخاذ نگردیده بلکه توسط کسانی که در رای دادن شرکت کرده اند، اتخاذ می شوند.

• حقوق و آزادی های حکومت لیبرال دموکراسی:

در عمل دموکراسی ها محدودیت های خاصی برای آزادی های خاص قائل هستند بطور مثال محدودیت های مختلف قانونی از جمله قوانین کپی رایت (استفاده از نام یک شخص یا اصول یک اداره) و قوانین که در برابر افترا وجود دارند مانند قانون ضد تروریزم، بستن پخش برنامه های ماهواره ی حزب الله، و برخی قوانین علیه سخنان نفرت آور. منتقدان ادعا دارند که این محدودیت ها ممکن است فراتر از حد ورود و اینکه ممکن است هیچ از حداقل تضمین های آیین دادرسی و عادلانه قضایی وجود نداشته باشد.

به نظر David Beatam پنج موضوع ذیل برای دوام نظام دموکراتیک ضروراست.

- ا- تأمین آزادی بیان، جنبش، انجمن و امثال آن، در صورتیکه از حقوق فردی حمایت حقوقی یا قانونی ویژه به عمل آید.
- ب- تفکیک نهاد های قوای مجریه، مقننه و قضایه که بدون این تفکیک نظریه حکومت، قانون و تمام مندرجات آن خیال بیش نخواهد بود.
- پ- وجود مجلس نمایندگان.
- ت- اصل دولت محدود و جدایی حوزه های عمومی و خصوصی: حوزه خصوصی را میتوان برحسب جامعه مدنی مستقل، بازار، مالکیت خصوصی، خانواده و روابط شخصی تعریف کنیم و یا هم بر حسب وجدان فردی.
- ث- نفی پدرسالاری: این فرض معرفت شناسانه که هیچ حقیقت در مورد اینکه خیر جامعه چیست، وجود ندارد بلکه تنها معیار خیر عمومی چیزی است که مردمی که آزادانه سازمان یافته اند، انتخاب خواهند کرد.

2- حکومت های سوسیال دموکراسی:

سوسیال دموکراسی یا مردم سالاری اجتماعی یک ایدئولوژی سیاسی چپ در قالب سیاست کلاسیک است. حرکت مردم سالاری سوسیال معاصر مسیر اصلاح نظام سرمایه داری را با در نظر گرفتن عدالت اجتماعی طی میکند. سوسیال دموکراسی نباید با (سوسیالیسم دموکراتیک) اشتباه گرفته شود.

سوسیالیسم دموکراتیک در واقع انشعاب فکری از سوسیال دموکراسی است.

تفاوت این دو همیشه کاملاً مشخص نیست اما سوسیالیسم دموکراتیک معمولاً چپ تر از سوسیال دموکراسی است.

3- رژیم های استبدادی:

رژیم استبدادی شکلی از حکومتی است که قدرت سیاسی در دست یک حاکم خودگمارده قرار دارد، اصطلاح حاکم مستبد یا اتوکرات از واژه یونانی اتوکراسی مشتق شده است، در حکومت استبدادی دامنه اختیارات حاکم و طول دوره حکومت آنها بسیار است و توزیع قدرت عادلانه نیست، طرفداران حکومت استبدادی معتقد اند که این نوع حکومت امکان حفظ سرمایه، برنامه ریزی متمرکز و تصمیمگیری قاطع برای رفع موانع را برای توسعه فراهم میسازد در حالی که مخالفان این نوع حکومت معتقد اند که استبداد باعث احساس بی قدرتی سیاسی در بین مردم میشود، کارایی و خلاقیت آنها را کاهش میدهد.

شیوه های حاکمیت:

حاکمیت به نوع و شیوه حکومت های متفاوت وابسته است، در جمهوری ها معمولاً حاکمیت را به مردم نسبت می دهند و در شاهی ها به پادشاه نسبت داده میشود. پس حاکمیت به دو نوع تقسیم شده است.

1- **حاکمیت داخلی:** به معنی قدرتهایی که دولت بر اتباع خود و یا بر خارجیان ساکن کشور خود و یا کشتی هایش در دریاها دارد. حاکمیت داخلی شامل حاکمیت سیاسی و حاکمیت قضایی است.

2- **حاکمیت خارجی:** شامل حق داشتن روابط با سایر دولتها و یا بستن قرارداد و اعلان جنگ است. دولت ها ممکن است حاکمیت خارجی نداشته و این حاکمیت را به دولت دیگری واگذار کرده باشند که در این صورت دولت تحت‌الحمایه نام دارند.

پس حاکمیت شامل این مفاهیم میگردد:

1- وضع و اصلاح قوانین

2- قدرت سیاسی و اخلاقی دولت

3- استقلال سیاسی و قضایی یک جامعه

فصل چهارم

حکومتداری خوب و خصوصیات آن

اهداف آموزش:

در پایان این درس اشتراک کننده گان قادر خواهند شد تا:-

- مفهوم و تعریف حکومتداری خوب را بدانند
- عناصر اساسی حکومتداری خوب را بدانند
- تفاوت ها بین حکومتداری خوب و بد را شناسایی نمایند

لکچر، سوال و جواب، طوفان مغزی و کار گروهی

شیوه:

فعالیت اول: در ابتدا آموزگار تصویر ذیل

را به نمایش گذاشته و نظریات اشتراک کننده گان را در مورد آن جمع آوری مینماید و همچنان آموزگار میتواند که زمینه بحث بین اشتراک کننده گان را نیز فراهم سازد تا اشتراک کننده گان نظریات مختلف ارایه نموده و قدرت درک آنها بیشتر گردد.

برداشت شما از این تصاویر چیست

فعالیت دوم:

بعد از بحث و جمع آوری نظریات اشتراک کننده گان آموزگار موضوعات ذیل را با اشتراک کننده گان شریک میسازد.

مفهوم حکومتداری خوب:

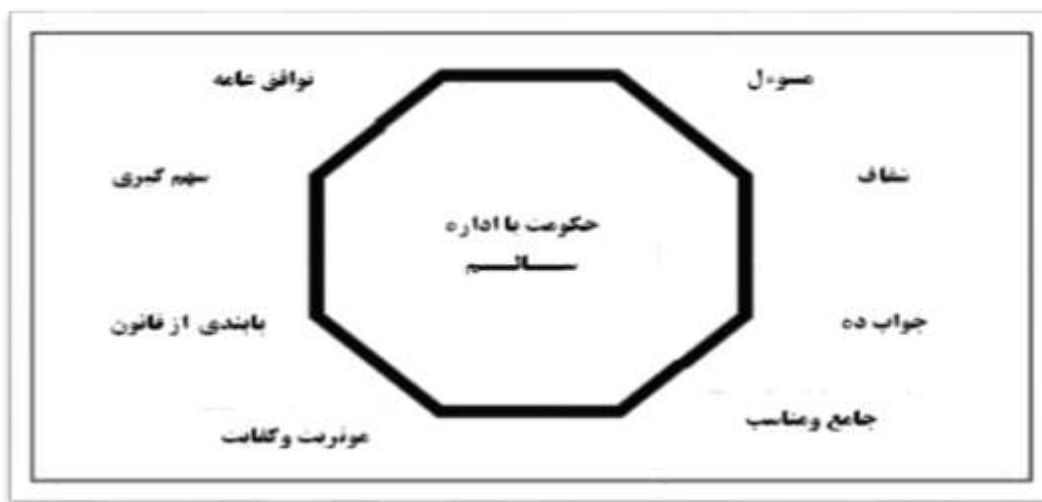
حکومت کردن، حکمروایی، مدیریت حکومتی و حکومتداری خوب از مفاهیم مهم، پیچیده و در عین حال مبهمی است که در حوزه علوم اجتماعی قابل طرح می باشد. علت اصلی چنین پیچیده گی و دشواری در ارایه چارچوب دقیق تعاریف مفاهیم علوم انسانی است. این امر اگر سبب پیچیده شدن درک این مفاهیم می شود، از سوی دیگر نشانی از غنای این حوزه نیز است. به گفته صاحب نظران، حکومتداری خوب یک بخشی جدا ناپذیر مدیریت دولتی نوین است به همین اساس دارای دشواری ها و پیچیده گی ها می باشد.

حکومتداری خوب یکی از اصطلاحات است که سازمانها و افراد مختلف براساس نوع نگرش و نگرانی های خود تعاریف متعددی از آن ارائه کرده اند. در واقع امر این تعاریف هر کدام بخشی از واقعیت موجود در این مفهوم را منعکس می کند.

حکومتداری خوب در یک برداشت کلی به کیفیت و نحوه انجام وظیفه حکومتداری تأکید می کند براساس مواد فوق میتوانیم حکومتداری خوب را به اشکال ذیل تعریف نماییم.

تعریف حکومتداری خوب:

- 1- حکومتداری خوب عبارت است از انجام وظایف حکومت به شیوه عاری از فساد، تبعیض و در چارچوب قوانین موجود در یک کشور می باشد. در این تعریف حکومتداری خوب به عنوان انجام وظایف حکومت به شیوه منصفانه مورد توجه قرار گرفته است.
- 2- حکومتداری خوب عبارت از رعایت شفافیت، پاسخگویی و برابری در فرایند برآورده کردن نیازهای مردم است.
- 3- حکومتداری خوب عبارت است از فرایند تدوین و اجرای خط مشی های عمومی در زمینه های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی با مشارکت جامعه مدنی و با رعایت اصول شفافیت، پاسخگویی و اثربخشی به گونه که ضمن برآوردن نیازهای اساسی جامعه، به تحقق عدالت، امنیت و توسعه پایدار منابع انسانی و محیطی منجر شود.

خصوصیات حکومتداری خوب:

در موضوعات فوق روی حکومتداری و شیوه های حکومتداری بحث صورت گرفت. وقتی سخن از حکومتداری خوب میزنیم باید یک سلسله خصوصیات را مدنظر گرفت تا بتوانیم حکومتداری خوب و بد را تفکیک نماییم. در حقیقت هشت خصوصیت وجود دارد که برای حکومت کردن، صفت حکومت داری خوب را بدهد و این خصوصیات قرار ذیل است.

1- مشارکت

مشارکت یکی از اصول و ارزش های حقوق بشر است که در حکومتداری خوب باید جداً رعایت گردد. این بدین معنی است که همه زنان و مردان باید در حرکت تصمیم گیری یک کشور مشارکت داشته باشند. آنان باید به طور مستقیم یا با همکاری در نهادهای حقوقی که منافع همگان را در نظر دارد. چون مشارکت مردان و زنان سنگ بنای حکومتداری خوب است، پس عرصه چنین مشارکت بر پایه آزادی انجمن ها، احزاب، سخنرانی و افزایش زیر ساخت های مشارکت نهفته است. بنأ مشارکت میتواند مستقیم یا از طریق نهادها و نماینده گان باشد. مشارکت مستلزم آن است که تشکیل و سازمان دهی شود.

2- قانونمندی (پابندی از قانون)

حکومتداری خوب مستلزم ساختارهای حقوقی عادلانه است که بیطرفانه اعمال شوند. پس در حکومتداری خوب نیاز است تا قوانین و ساختارهای حقوقی عادلانه بوجود آید و از هر نوع بی‌عدالتی و نقض حقوق انسان‌ها جلوگیری گردد. حکومتداری خوب همچنین مجبور به حمایت کامل از حقوق بشر به ویژه حمایت از حقوق آن‌های است که در اقلیت هستند. تطبیق قانون نیازمند اعمال بیطرفانه قوانین مستلزم، وجود قوه قضائیه مستقل و نیروهای پولیس بیطرف و فساد ناپذیر است.

3- شفافیت

شفافیت نیز یکی از ویژه گی‌های حکومتداری خوب است، شفافیت بدین معنی است که تصمیم‌گیری و اجرای آن به شیوه‌ی انجام شود که تابع قواعد و مقررات باشد.

شفافیت همچنین به این مفهوم است که اطلاعات برای کسانی که این تصمیمات و اجرای آن‌ها بر آنان تاثیر می‌گذارد، آزادانه در دسترس و مستقیماً قابل دستیابی باشد. علاوه بر آن شفافیت به این معنی است که اطلاعات به میزان کافی ارایه و تأمین گردد. اطلاعات باید به هر نحوه قابل فهم از طریق رسانه‌های همگانی عرضه شوند.

4- احساس مسئولیت

همه نهادها و اقدامات جاری باید در خدمت تمام شهروندان باشد و آن‌ها احساس مسئولیت مشترک در قبال شهروندان داشته باشند، زیرا حکومتداری خوب مستلزم آن است که نهادها و فرایندها سعی کنند تا در یک محدوده زمانی معقول در خدمت همه باشند.

5- توافق عامه (اجماع آرا در جهت گیری‌ها)

حکومتداری خوب به عنوان میانجی مطلوب به بررسی منافع مختلف پرداخته و برای رسیدن به اجماع بهترین انتخاب، منافع همه گروه‌ها، خط‌مشی‌ها و رویه‌ها را تا حد امکان در نظر گیرند.

در هر جامعه، بازیگران متعدد و دیدگاه های متنوع وجود دارد پس حکومتداری خوب مستلزم این مسئله است که میانجیگری میان علایق و منافع مختلف در جامعه برای رسیدن به وفاق عام و چگونگی دستیابی به آن در مورد است که بهترین منفعت را برای کل اجتماع در بر دارد.

6- سودمندی و کارایی (مؤثریت و کفایت)

حکومت ها به مفهوم دموکراتیک آن تنها وظیفه تأمین امنیت را به عهده ندارند، بلکه چیزی فراتر از این مسئله متوجه حکومت ها است، پس حکومت دموکراتیک علاوه بر تأمین امنیت باید در عرضه خدمات برای شهروندان کارایی لازم را داشته باشد. یعنی این که نهادها و عملکردها منجر به نتایجی شوند که نیازهای جامعه را تأمین کند. همچنان مفهوم کارایی و سودمندی در حکومت های مدرن استفاده پایدار از منابع طبیعی، احترام به حقوق بشر و حفاظت از محیط زیست را نیز شامل میشود.

7- پاسخگویی

یکی از شرط های بسیار مهم حکومتداری خوب پاسخگویی است در پاسخگویی تعریف از حکومتداری فراتر از برداشت های سطحی از حکومتداری است، یعنی اینکه نه تنها نهادهای حکومتی بلکه حتی بخش خصوصی و جامعه مدنی نیز باید به عموم مردم و شرکای خود پاسخگو باشند. بطور کلی یک مؤسسه یا سازمان به کسانی پاسخگو خواهد بود که تصمیم یا اقدامات وی بر آنها تاثیر میگذارد، پاسخگویی نمیتواند بدون شفافیت و حاکمیت قانون باشد.

8- برابری و جامع بودن

خوبی یک جامعه متعلق به این است که تمام اعضای آن احساس کند که ایشان برابر اند و در همه فعالیت های حکومتداری سهم دارد و از شاخه اصلی اجتماع احساس دوری نکند، این به تمام گروه ها بطور خاص بر آسیب دیده گان که فرصت بهبود و دوام خوبی را دارند، لازم است.

فعالیت سوم:

کار گروهی:

در پایان آموزگار اشتراک کننده گان را به گروه های کوچک تقسیم نموده، روی موارد ذیل کار گروهی را انجام میدهد.

- تفاوت ها بین حکومتداری خوب و بد را بیان نمایید؟
- چطور میتوانیم که حکومتداری خوب را در اداره خود تطبیق نماییم؟
- با در نظر داشت شرایط منطقه فعالیت های خویش را که بخاطر تطبیق حکومتداری خوب انجام داده اید، چیست؟

ارزیابی اشتراک کننده گان ورکشاپ آموزشی حکومتداری خوب بعد از برگزاری برنامه

یادداشت آموزگار:

1. آموزگار به اشتراک کننده گان توضیح بدهد که بعد از هر برنامه ارزیابی اشتراک کننده گان جهت سنجش یادگیری آنها و موفقیت آموزگار لازم است.
2. آموزگار اشتراک کننده گان را آماده ارزیابی سازد.
3. آموزگار زمان مشخص برای ارایه پاسخ ها و خانه پری فورم را اعلان نماید.
4. آموزگار فورم ذیل را به اشتراک کننده گان توزیع کند.
5. آموزگار از پروسه نظارت دقیق نماید تا اشتراک کننده گان باهم صحبت نکنند و هرکس مطابق معلومات خود پاسخ بدهد.

ارزیابی اشتراک کننده گان ورکشاپ آموزشی حکومتداری خوب بعد از برگزاری برنامه

لطفاً فورمه ذیل را به دقت خانه پری نموده و نظریات خویش را ارایه بدارید.

بخش اول:

سوالات ذیل را به شکل تشریحی جواب دهید.

سوال اول:

ورکشاپ تحت عنوان حکومتداری خوب برای شما مؤثر بود؟ اگر بلی چگونه؟

جواب:

سوال دوم:

در مورد دولت، تشکیلات دولت، نظریه دولت چی میدانید بیان نمایید؟

جواب:

سوال سوم:

در مورد حکومت، حکومتداری خوب، سیاست های حکومتی چی میدانید؟

جواب:

بخش دوم:

لطف نموده سوالات ذیل در جدول را به اساس معلومات ذیل علامت (✓) گذاری نمایید.

(5= آگاهی بسیار بلند، 4= آگاهی خوب، 3= آگاهی کم، 2= من در باره این موضوعات آگاهی داشتم، 1=

من در باره این موضوعات هیچ نمیدانم)

شماره	شاخص ها	1	2	3	4	5
1	در مورد معینیت شاروالیها/ اداره مستقل ارگانهای محلی آگاهی دارم					
2	در مورد دولت و ارکان دولت آگاهی دارم					
3	در مورد حکومت و حکومتداری آگاهی دارم					
4	در مورد حکومتداری خوب و عناصر آن معلومات دارم					
5	رضایت شمادر مورد فهم، رویه و دانش آموزگار چگونه است؟					

بخش سوم:

پیشنهادهات و نظریات خویش را در مورد سوالات ذیل ارایه بدارید.

سوال اول: - شما برای بهبودی ورکشاپ کدام توصیه های لازم را پیشنهاد مینمایید؟

جواب:

سوال دوم: - چه چیز زیادتیر در این ورکشاپ با مفهوم و با ارزش بود؟

جواب:

سوال سوم: - چه چیز در این ورکشاپ بی مفهوم و کم ارزش بود؟

جواب:

سوال چهارم: - آیا توقع چنین ورکشاپ ها را در آینده دارید؟ اگر بلی، روی چی موضوعات؟

جواب: